

Debata OKRĄGŁY STÓŁ PARTYCYPACYJNY w Łomży

18.03.2015r.

Temat debaty: Partycypacja publiczna szansą rozwoju wspólnoty samorządowej?

Strona | 1

OGÓLNE INFORMACJE ZEBRANE PODCZAS DEBATY

1. CO POMOGŁOBY ULEPSZANIU PROCESÓW PARTYCYPACYJNYCH Z PUNKTU WIDZENIA URZĘDU (JAKIE MOŻNA POLECIĆ ROZWIĄZANIA)?

- Siła protestu, który może się wytworzyć, gdy władze miasta, przy podejmowaniu ważnych decyzji, nie pytają mieszkańców o ich zdanie, może skutecznie zablokować ich realizację. Znacznie lepszym rozwiązaniem jest **rozmowa** oraz **negocjacje**.
- Organizacje pozarządowe często mogą wchodzić w rolę mediatora, gdy pomiędzy mieszkańcami i władzą miasta narasta konflikt. Należy zatem korzystać z ich pomocy.
- Można wykorzystywać narzędzia takie jak inicjatywa uchwałodawcza, budżet partycypacyjny, konsultacje społeczne. Zanim jednak urząd wybierze jakąkolwiek z tych form, należy zastanowić się po co mają być przeprowadzane konsultacje tak, aby pieniądze zostały ulokowane jak najkorzystniej dla wszystkich stron.
- Podczas konsultacji należy uwzględniać wszystkie zainteresowane grupy społeczne i dobrać do nich odpowiedni komunikat, który będzie dla nich zrozumiały.
- Należy pamiętać, że konsultacje społeczne często wymagane są ustawowo lub w dokumentach unijnych, dlatego należy zadbać o to, aby w gminie był ktoś kompetentny do kontaktu z mieszkańcami.
- Do przeprowadzania konsultacji społecznych należy wykorzystywać przestrzenie przyjazne mieszkańcom (remizy, świetlice, szkoły, itp.).
- Należy w miarę możliwości przewidywać przeszkody, jakie mogą wystąpić podczas realizacji przedsięwzięć, które obiecuje się mieszkańcom podczas przeprowadzania konsultacji społecznych. Bywa tak, że inwestycja nie może być zrealizowana, ponieważ na danym terenie planowana jest już inna inwestycja, a urzędnicy nie dopilnowali sprawdzenia wszystkich dokumentów.
- Każda gmina musi uwzględniać swoje potrzeby i możliwości. W niektórych gminach efektywniejsze będzie zlecenie konsultacji społecznych na zewnątrz (np. organizacjom pozarządowym) niż tworzenie stanowiska bądź komórki w urzędzie. Metody skuteczne w jednej gminie niekoniecznie muszą sprawdzić się w drugiej gminie.
- Wskazanie korzyści, jakie płyną dla władzy miasta z przeprowadzania konsultacji społecznych, może zachęcić do ich przeprowadzania.
- Konsultacje społeczne muszą być dobre jakościowo. Może być ich mniej, jednak powinny być one rzetelnie przeprowadzone.
- Mieszkańcy muszą wiedzieć w jakim zakresie mogą konsultować i negocjować.
- Dokumenty poddawane konsultacjom powinny być pisane prostym językiem i zawierać skróconą wersję tego, co będzie konsultowane.

- Ważna jest edukacja urzędników oraz zmiana wizerunku urzędników wśród mieszkańców.

2. JAKA JEST ROLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH?

Strona | 2

- Organizacje społeczne są partnerem w dialogu pomiędzy mieszkańcami, a urzędem.
- Organizacje społeczne mają za zadanie reprezentować głos tej części społeczeństwa, która stoi za daną organizacją.
- Organizacje posiadają dużą wiedzę i rozległe kontakty, z których urzędy powinny czerpać. Jest to wartość dodana w konsultacjach społecznych.
- Należy szkolić urzędników, aby nie postrzegali organizacji pozarządowych jako konkurencji.
- Z mocy różnorodnych ustaw nadrzędnych organizacje pozarządowe mogą brać udział w różnych ciałach np. radach społecznych.
- Organizacje społeczne powinny realizować nie tylko swoje cele statutowe, ale angażować się szerzej w życie gminy.

3. W JAKI SPOSÓB ZACHĘCAĆ MIESZKAŃCÓW DO ANGAŻOWANIA SIĘ W KONSULTACJE SPOŁECZNE?

- Zmiany społeczne trwają dłużej, niż zmiany prawne, dlatego należy prowadzić długofalową edukację mieszkańców w odniesieniu do uczestniczenia w konsultacjach społecznych.
- Należy inwestować w centra aktywności lokalnej tworzone na osiedlach, które uczą mieszkańców aktywności i dbania o swoje otoczenie.
- Konsultacje społeczne muszą być podawane w atrakcyjnej formie.
- Mieszkańcy będą brać chętniej udział w takich konsultacjach, po przeprowadzeniu których dostaną informację zwrotną.
- Atrakcyjne dla mieszkańców są te formy, które są trwałe np. rada seniorów, rada młodzieży, gdyż uczą one codziennej aktywności.

REKOMENDACJE ZEBRANE PODCZAS DEBATY

Dla lepszego prowadzenia konsultacji społecznych pomocne może być:

1. Przedstawianie pomysłów nowych inwestycji i pytanie mieszkańców o ich opinię na ten temat, na jak najwcześniejszym etapie.

2. Uwzględnianie kosztów, jakie poniesie gmina, jeżeli konsultacje społeczne się nie odbędą. Jest to np. niezadowolenie mieszkańców, protesty, pozbawienie dotacji itp.
3. Wykorzystywanie roli mediatora, którym może być organizacja pozarządowa. Buduje to zainteresowanie i rozładowuje ewentualne napięcia.
4. Wykorzystywanie potencjału organizacji pozarządowych – znajomości potrzeb mieszkańców oraz wiedzy w dziedzinie, którą się zajmują.
5. Wykorzystywanie organizacji pozarządowych jako łącznika pomiędzy urzędem, a mieszkańcami.
6. Uwzględnianie w konsultacjach różnych grup społecznych, często znacznie się od siebie różniących (np. młodzież i seniorzy). Wykorzystywanie różnorodnych form dotarcia do mieszkańców, tak, aby każda z tych grup społecznych mogła skorzystać z konsultacji.
7. Język przekazu dostosowany do odbiorców.
8. Stworzenie w urzędzie stanowiska lub komórki do spraw konsultacji społecznych, przy jednoczesnym uwzględnianiu realnych potrzeb danej gminy (nie każda gmina potrzebuje mieć komórkę do spraw konsultacji, w wielu z nich wystarczy jedno stanowisko lub oddanie konsultacji w ręce organizacji pozarządowych).
9. Wykorzystywanie do konsultacji przyjaznych mieszkańcom miejsc, np. świetlice osiedlowe, szkoły.
10. Stosowanie komunikatu zwrotnego zarówno przy podjęciu decyzji pozytywnej, jak i negatywnej w odniesieniu do tego, co zostało wypracowane w toku prowadzonych konsultacji społecznych.
11. Pokazanie władzom miasta, a także urzędników korzyści płynących z przeprowadzania konsultacji (np. uniknięcie ewentualnych protestów).
12. Wykorzystywanie metod sprawdzonych, takich jak budżet obywatelski.
13. Edukacja społeczności lokalnej w kwestii tego, w jakim zakresie mogą oni konsultować i negocjować.
14. Wskazywanie na inne formy decydowania, np. referendum.
15. Stosowanie opisów i/lub skrótów konsultowanych dokumentów napisanych w języku niespecjalistycznym.
16. Monitorowanie decyzji podejmowanych przez władze (mogą to robić np. organizacje pozarządowe).
17. Stosowanie marketingu społecznego, m.in. poprzez wskazywanie mieszkańcom na co mają oni wpływ.
18. Wykorzystywanie i wspomaganie potencjału osób najbardziej aktywnych.
19. Przetłumaczenie zamknięcia urzędów na mieszkańców oraz uprzedzeń samych mieszkańców względem urzędników.
20. Polepszanie i usprawnianie komunikacji wewnętrznej w urzędach.
21. Zwracanie uwagi mieszkańców na to, co zadziało i zostało wypracowane dzięki konsultacjom społecznym.

22. Wykorzystywanie dostępnych w gminie środków komunikacji z mieszkańcami, takich jak gazetka gminna, media lokalne, czy portale i platformy społecznościowe.
23. Wykorzystywanie systemu zarządzania jakością (normy ISO).
24. Wpisanie w ustawę niektórych przedsięwzięć jako obligatoryjne.
25. Przeprowadzanie anonimowych ankiet przez niezależne osoby.
26. Zwiększenie standaryzacji konsultacji społecznych.
27. Powoływanie komisji dialogu społecznego.
28. Wspólna edukacja urzędników i organizacji pozarządowych.
29. Informowanie organizacji pozarządowych o kończących się kadencjach w różnorodnych radach celem stworzenia możliwości współtworzenia tych rad, przez osoby z organizacji pozarządowych.
30. Włączanie organizacji pozarządowych do grup roboczych.
31. Uczenie codziennej aktywności mieszkańców poprzez zakładanie centrów aktywności społecznej na osiedlach, rad seniorów, itp.
32. Przeprowadzanie ewaluacji po zakończonych konsultacjach, wyciąganie z nich wniosków na przyszłość.

*Oprac. Anna Krystowczyk
Red. Agnieszka Maszkowska*